

UDENRIGSMINISTERIET

KOM (2008) 0469 – Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om handel med sælprodukter:

Spørgsmål af 14. oktober 2008 til udenrigsministeren fra MF Morten Messerschmidt (DF) stillet på møde i Folketingets Europaudvalg d. 10. oktober 2008.

Spørgsmål 1:

Ministeren bedes – som lovet på Europaudvalgets møde den 10. oktober 2008 – oversende et notat, der beskriver den økonomiske betydning af sælfangst og handel med sælprodukter for Grønland.

Svar:

En nøjagtig besvarelse af det stillede spørgsmål er vanskelig, da der i Grønland, ved handel med nedlagte dyr, eksisterer dels en formel økonomi, hvis oplysninger kan kontrolleres på forskellig vis, dels en uformel økonomi, hvor nedlagte dyr forbruges privat (subsistensøkonomien), gives væk eller sælges på det åbne marked kaldet ”brættet”.

Den samfundsøkonomiske ramme

I Grønland eksisterer der to grupper fangere: Erhvervsfangere (med erhvervsjagtbevis) og fritidsfangere (uden erhvervsjagtbevis). I 2008 udgjorde den første gruppe ca. 2500 personer, medens den anden gruppe udgjorde ca. 7300 personer. Gruppen af erhvervsfangere forsørger, med en gennemsnitlig husstandsstørrelse på 2,6 personer, 6500 personer, svarende til 12 % af Grønlands befolkning. Forskellen på de to grupper er, at kun erhvervsfangerne kan modtage subsidier fra Hjemmestyret, såfremt de indhandler sælskind til videre forarbejdning.

Den grønlandske fangst af sæler (der fanges 5 arter i Grønland) bidrager til at opretholde en traditionel livsform af stor kulturel og social betydning for hele samfundet, også den del af samfundet, der ikke deltager i fangsten. Den grønlandske fangst er anderledes end den fangst, man ser i Canada, Norge og Namibia. Den grønlandske fangst foregår året rundt, og udbyttet

afhænger af lokale vejrforhold. Den mere kommercielle fangstform, man f.eks. ser i Canada i marts/april måned ud for Newfoundland's kyster, genfindes ikke i Grønland. Især erhvervsfangerne har sæler som et af de væsentligste byttedyr, men herudover fiskes der, og man fanger også fugle. I mere sjældne tilfælde er byttedyret småhvaler (hvidhvaler og narhvaler) og storhvaler (vågehval og finhval). De enkelte elementer i fangerens indsats afhænger af sæson og lokalitet. Erhvervsfangerne tager ca. 70 % af de havpattedyr (herunder sæler), som fanges, og 66 % af erhvervsfangerne har aldrig haft anden beskæftigelse.

I 2001 havde erhvervsfagere og fritidsfagere en samlet indtægt – i den formelle økonomi - fra indhandling på 200 mio. kr. Hertil kommer værdien af fangsten i den uformelle økonomi, som skønnes at ligge på 40 mio. kr. årligt. Det skal understreges, at det nævnte tal på 240 mio. kr. omfatter al indhandling af byttedyr – også indtægt fra fisk, fugle og hvaler. Indhandlingsværdien for sæler kan ikke opgøres nøjagtigt, men kan som et gennemsnit over årene anslås til at ligge på mellem 50 og 60 mio. kr.

Hvis man skal bedømme sælfangstens samfundsøkonomiske betydning for Grønland ud fra disse parametre, er svaret, at sælfangsten kun har en begrænset betydning for Grønland. I 2001 var bruttonationalindkomsten i Grønland 9.040 mio. kr., og indhandlingsværdien af sælprodukter var således ca. 1 % heraf. For 2006 udgjorde sælskind 2 % af Grønlands samlede eksport på 2.263 mio. kr.

Det ville imidlertid ikke være forsvarligt alene at besvare spørgsmålet på denne måde. Det er nødvendigt også at se på sælfangstens økonomiske bidrag til de enkelte personer og familier, som bedriver denne fangst. Og det er nødvendigt at holde sig for øje, at såfremt indtægtsmulighederne fra indhandling af sælskind forsvinder, så vil overførselsindkomster, såsom socialhjælp, stige netop i de økonomisk, svagt funderede områder, dvs. i byggerne.

Sælfangstens socioøkonomiske betydning, særligt for de grønlandske regioner

Af vedlagte oversigt fra Grønlands Statistik af indhandlingen af sælskind fordelt på by og bygd, 2003-2006 fremgår, at mængden af indhandlede skind har været jævnt stigende, og at denne mængde i 2006 havde en værdi på ca. 31 mio. kr. Som det fremgår, står byggerne for ca. halvdelen af indhandlingen, hvilket understreger betydningen af det bidrag, som indkomsten fra sælfangst giver i de grønlandske yderdistrikter.

Ifølge indhandlingstal fra garveriet Great Greenland A/S og COWI Consults rapport til Kommissionen (2008) indhandlede erhvervsfangerne i perioden 2000-2007 i gennemsnit 91.000 skind pr. år til Great Greenland for ca. 300 kr. pr. skind. Dette svarer til små 10.000 kr. pr. år pr. erhvervsfanger.

Hvis man opgør denne indtægt på husstandsindkomst i samme periode, varierer denne betydeligt fra område til område. Nordvestgrønland og Østgrønland har betydeligt lavere gennemsnitsindkomster end resten af Grønland. I disse områder var den årlige gennemsnitlige husstandsindkomst 60.000-70.000 kr. mod en gennemsnitlig husstandsindkomst på 120.000-160.000 kr. i Disko-området, samt i Midt- og Sydgrønland. Grunden til de lavere husstandsindkomster i Nordvestgrønland og Østgrønland er manglen på supplerende

beskæftigelse – en beskæftigelse som, til en vis grad, kan findes andre steder i Grønland. Afhængigheden af indtægten fra sælfangst er således stor i yderdistrikterne.

Afregningen til erhvervsfangerne fra indhandling af skind indeholder et subsidie. I 2008 udgjorde dette 75 % af prisen på sælskind. Der udbetales ofte et højere subsidie til skind fra ringsæler, da disse fanges i yderdistrikterne, hvor der som omtalt er få alternative indkomstmuligheder. Subsidiet udbetales af Hjemmestyret for at bidrage til erhvervsfangerenes underhold. Uden dette subsidie måtte man frygte, at dele af fangerbefolkningen ville være nødsaget til at flytte til byerne, med hvad dette medfører af krav om boliger, offentlig infrastruktur samt beskæftigelse. I 2008 udbetalte Hjemmestyret 20,5 mio. kr. i subsidier til erhvervsfangerne, hvilket udgør knap 9.000 kr. pr. fanger. Det lyder måske ikke af meget, men er en væsentlig årsag til, at fangerne har kunnet forblive i deres leveområder og har kunnet investere i vedligehold og indkøb af redskaber m.v. Gennemsnitsindtægten pr. erhvervsfanger i yderdistrikterne vil falde, såfremt de udelukkes fra eller begrænses i indhandlingen af sælskind.

De erhvervsøkonomiske konsekvenser i Grønland

Det er vurderingen, at de senere års negative holdninger i Europa til sælskind er medvirkende årsag til, at Great Greenland A/S ikke har kunnet afsætte et eneste sælskind under de sidste fire auktioner på Kopenhagen Fur i Glostrup. Virksomheden har netop besluttet at lukke sin salgsafdeling i Glostrup for at frigøre sig fra faste omkostninger i Danmark. Problemet er, at virksomheden skal indhandle skind, fordi den har en sådan forpligtelse overfor fangerne, men samtidig ikke kan afsætte disse skind. Det har medført en kraftig lageropbygning, og betyder også, at virksomhedens likviditet er presset. Virksomheden har opbrugt sin egenkapital i september og måtte søge 8 mio. kr. ekstra fra Landstinget, som netop er blevet bevilget. I 2006 havde Great Greenland en omsætning på 69 mio. kr., og i 2007 faldt den til 29 mio. kr. grundet vanskelige afsætningsforhold.

Udover Great Greenland findes der et privat indhandlingsfirma i Upernavik, som kun har indhandlet under 2.000 sælskind til dato. Grønlands Hjemmestyre har ellers indgået servicekontrakt med firmaet på en indhandlingskvote på 8.000 sælskind, som er tilskudsberettiget. Det kan forventes, at dette firma heller ikke kan klare sig økonomisk og i sidste ende må lukke.

Den stigmatisering af produkterne, der har fundet sted, kan endvidere aflæses i eksporttallene. Eksporten af skind fra 2004-2007 viser en væsentlig nedgang i salget, især eksporten af grønlandssæl, som var den vigtigste eksportvare i 2000-årene:

Eksport af sælskind: Antal skind og værdi i kr. fra 2004 – 2007

	Grønlandssæl	Ringsæl	Øvrige	I alt:	Kr. i værdi:
2004:	62.768	18.005	3.946	84.719	35.129.837
2005:	41.721	14.265	3.806	59.792	31.564.256
2006:	39.627	20.845	1.640	62.112	56.920.839
2007:	24.253	18.35	1.997	43.601	17.908.515

Kilde: Great Greenland A/S

Forklaringen på de nedadgående eksporttal sammenlignet med stigende værdi i 2006 skyldes ekstraordinære gode auktionspriser i nævnte år. Priserne styrteddykkede i 2007 som eftervirkning

på EU-parlamentets oprindelige krav fra september 2006. At der indenfor EU er en negativ holdning til sælprodukter, ses også af den markedsforskydning, der har fundet sted, hvor den procentvise andel af eksporten i antal skind til EU er jævnt faldende:

Den procentvise eksport af sælskind til EU og udenfor EU

	EU	Udenfor EU
2004:	71 %	29 %
2005:	69 %	31 %
2006:	66 %	34 %
2007:	63 %	37 %
2008, maj:	34 %	66 %

Kilde: Great Greenland A/S

Den fortsatte opdyrkning af markeder udenfor EU, bl.a. Kina og Rusland, bliver vigtig for erhvervets overlevelse.

*****

Det kan sammenfattende siges, at for Grønland som helhed er den økonomiske betydning af sælfangst og handelen med sælprodukter relativt begrænset. Grønland er et samfund i moderne, økonomisk udvikling.

For visse dele af Grønland og for visse befolkningsgrupper - særligt erhvervsfagere - er sælfangsten og handelen med sælprodukter dog altafgørende. Sælfangstens socioøkonomiske betydning kan ikke negligeres, idet forsyning af frisk kød og andre spiselige dele fra sælerne har stor betydning for fangerfamilier og deres hunde i Nordgrønland. I yderdistrikterne vil mange familier slet ikke kunne klare sig med indtægterne alene fra fangst og lidt fiskeri, men supplerer deres husholdning med fødevarer, der stammer fra ”hånden til munden”, dvs. med sælkød, som man selv har fanget.

Indhandlingen af sælskind har over årene været stigende. Sælen er ikke en truet dyreart, og kan, afhængigt af vejrforhold, jages på alle tider af året. Markedet for sælskind er dog samtidigt kraftigt vigende, og er især blevet det efter EU-parlamentets krav om et totalt importforbud i 2006. Et vigende marked vil alt andet lige få negative, økonomiske konsekvenser for Grønland og for fangerne.

Denne besvarelse baserer sig på bidrag fra Grønlands Hjemmestyre, herunder Grønlands Statistik samt Great Greenland A/S, på en analyse fra 2005 af fangererhvervet i Grønland (Rasmus Ole Rasmussen), samt en rapport fra april 2008 fra Cowi Consult til Kommissionen ”Assessment of the Potential Impact of a Ban of Products Derived from Seal Species”.